

שולחן ערוך	חיי מוהר"ן	משנה ברורה	ליקוטי הלכות	ליקוטי מוהר"א	יום לחדש	יום
א	ח"ט	קט:	רו	צא:	כ"ד	שבת
ב	א' ב'	קל:	רז	צא:	כ"ו	א
ג	א' ב'	קכ:	רח	צב:	כ"ז	ב
ד	ג' ד'	קכא:	רט	צב:	כ"ח	ג
ה	ה' ו'	קכב:	רי	צג:	כ"ט	ד
ו	ז' ח'	קכג:	ריא	צג:	ל'	ה

בקרני אדר

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

407 | פרשת משפטים | כ"ד שבט תשפ"ה

דבר המערכת

הנה זה בא, בשבת זו מברכין חודש אדר. לכה דודי נצא ונילחם בעמלק בכח השמחה. אכן, מצוה גדולה להיות בשמחה 'תמיד', אבל בחודש זה יש להרבות ולהוסיף במצוה זו ביתר שאת. השמחה היא כח מחייתו של עמלק וכפי שרמז רבי אברהם ב"ר נחמן: 'והיא שְׂמֵחָה תמחה את זכר עמלק' (כוכבי אור, ששון ושמחה, פתיחה). שכן, כל פיתויי המרים נובעים מעצבות. כל התאוות והנפילות באים מהעדד השמחה. נדמה לאדם שהוא עצב על נפילתו אבל באותה שעה הוא מזין את הנחש האכזרי שיוכל להכישו ולנשכו ביתר שאת חלילה, כי על כן "עיקר נשירת הנחש הוא ע"י עצבות ועצלות" (ליקוטי מוהר"ן, קפט). הרחובות המלאים חושך ואבדון הינם פרי העצבות והַיְבֻשׁוֹת אותם הצליחו להכניס בעמנו, ולהשיכם גודל אושרם בהיותם בני ק-ל חי.

בשעה שאנו מבקשים בכל לב: "יחדשהו הקב"ה עלינו ועל כל עמו בית ישראל לטובה ולברכה" - אין טוב אלא תורה, אין טוב אלא מידת צדיק שמירת הקדושה, אין טוב אלא קרבת אלוקים - נזכור שהכל תלוי בהמשך: "לששון ולשמחה". השמחה היא רוח החיים ונשמת אפו של כל מי שמבקש להתקרב אל השי"ת.

והיא כידוע לא באה מאלה; יש להתאמץ ולהתגבר ולהכריח את עצמנו לכך, וכהוראתו הברורה של רבינו הקדוש "שצריך להתגבר מאד בכל הכוחות להיות אך שמח תמיד, כי טבע האדם למשוך עצמו למרה שחורה ועצבות מחמת פגעי ומקרי הזמן וכל אדם מלא יסורים, ע"כ צריך להכריח את עצמו בכח גדול להיות בשמחה תמיד ולשמח את עצמו בכל אשר יוכל, ואפילו במילי דשטותא" (ליקוטי מוהר"ן ח"ב, כד).

וכה מצוונו גם מוהרנ"ת: "יעתה בני, שמע בקולי לאשר אני מצוה אותך, ותשמח עצמך בכל מה דאפשר. בפרט כי ימי אדר נכנסין, שצריכין להרבות בשמחה. וגם כל אנשי שלומינו, כולם חובה מוטלת עליהם להרגיל בשמחה, על ידי כל מיני מילי דשטותא" (עלים לתרופה, מכתב ד).

העורכים

פניני אור

אמרות טהורות מרביה"ק ותלמידיו

אמר: "אז מע זאל איבער קערן אַמענשן וואָלט מען גיזעהן וויא אין איטליכן אַדעריל הענגען אלפי אַלפים ורבי רבבות עולמות". אַם הוי מהפכין אַת האָדם, לראות אַת פְּנִימיותו, הוי רואין שְׁבָכָל גִיד וְגִיד מְגִידוֹ תְלוּיִים אַלפִי אַלפִים וְרַבֵי רַבְבוֹת עוֹלְמוֹת. (חיי מוהר"ן)

וְהַתְהַלֵּךְ בַּחוּץ עַל מִשְׁעַנְתּוֹ

כאלה רבים נכשלים, ועושים את הסיבות אמצעי בינם לבין השם יתברך. היינו שמאמינים בהשם יתברך, אבל מאמינים גם כן באמצעי, ואומרים שצריך לסיבות. ובהסיבה של הרפואה שהוא סמים, עושים מהם עיקר, **כאילו ח"ו בלי הסמים אין יכולת ביד השם יתברך לרפא. ואין הדבר כן, כי הקדוש ברוך הוא סיבת כל הסיבות ועילת כל העילות ואין צריך לשום סיבה**. ועסקנו באלו הסיבות, צריך להאמין בהשם יתברך לבד ולא לעשות מהסיבות עיקר."

כלומר, גם אם תזדמן רפואה אמיתית, אסור להאמין באמצעי כאילו דבר זה מוכרח ועיקרי, אלא לשים כל מגמתו וסמיכות דעתו רק על השם יתברך.

ענין זה מתבטא ונבחן בתפילה, שהיא כאמור האמונה בה. עלינו לבחון עצמנו היטב במה הלב עוסק יותר, מהו העיקר אצלנו בעסק רפואת החולה; האם הרופאים והרפואות או התפילה והאמונה?! ומי שבאמת רוצה להמשיך רפואה שלמה ליקיריו, עליו לפעול בעצמו שעיקר דאגתו ועיסוקו וסמיכותו תהא על התפילה, ואז טוב ה' לכל להמשיך רפואה וישועה שלימה באמת.

כך גם מי שרוצה באמת להיטיב לחולה, יש לו להמשיך לב החולה לבטחון בה'. האמונה והבטחון הינם כלי השפע לכל טוב ולרפואה בפרט, ולכך בדיוק מועילה ביותר אמירת תהלים. קדושת ספר תהלים גבוה מאד מאד ומי שאומר תהלים מעורר את כח אמירתו של דוד המלך ואת רוח הקדוש העצום שגזז בתוך תיבות המזמורים הקדושים הללו, קדושה זו ממשיכה בטחון בלב האומרה להתחבר למידתו של דוד המלך שהיה בוטח ונשען על ה', ועל ידי זה ממשיכים את הרפואה הדרושה.

וכך מגלה לנו רבינו הקדוש: "אמירת תהלים מעלה גדולה **כאלו אמרם דוד המלך בעצמו**, כי הוא אמרם ברוח הקודש והרוח הקודש מונח בתוך התיבות, וכשאומרם הוא מעורר ברוח פיו את הרוח הקודש עד שנחשב כאילו אמרם דוד המלך עליו השלום בעצמו. והוא מסוגל מאד לרפאות החולה, להיות לו בטחון רק על השם יתברך שעל ידי אמירת תהלים יושעו ה', והבטחון הוא בחינת משענת כמו שהאדם נשען על המטה כן הוא נשען על הבטחון שבוטח שיושיעו ה' כמו שאמר דוד ויהי ה' למשען לי" (שיחות הר"ן, צג).

אמירת התהלים מועילה להכניס בטחון בלב החולה שיאמין שהתפילה ואמירת התהלים יושעוהו, וזה עצמו מביאה לו את הרפואה. רבינו הקדוש ממשיך ומביא ראיה

המשך בעמוד ד'

בני המשפחה המודאגים נוסעים לקברי צדיקים, להעתיך ולומר תהלים לרפואת בן משפחתם שחלה ל"ע במחלה קשה. בדרך הם לא מפסיקים לדבר על הצורך הדחוף לערב 'עסקן רפואי' שינהל את העניינים כראוי. כמובן שדנים ומתווכחים בינם לבין עצמם במי יבחרו, האם בעסקן פלוני או אלמוני שנודע בקשריו הענפים עם רופאים בכירים, עד שמוצאים פשרה מסויימת, ואכן הם פונים אליו בדחילו ורחימו... וכאן מכריז אחד מבני המשפחה המסורים: 'צריך למהר ולהודיע לחולה שעסקן מהולל פלוני מתעסק ב'תיק' הרפואי שלו, כך תנוח דעתו ויהא סמוך ובטוח שהוא נמצא בידיים טובות...'

לא ניכנס עתה לאזהרת רבינו הקדוש להתרחק מרפואות ומרופאים בני זמננו, שאינם יודעים האיך לרפואת, והפסדם מרובה משכרם (ראה שיחות הר"ן), אלא גם באם היה נמצא רופא מומחה באמת.

רבינו הקדוש מגלה שההשתדלות האמיתית והעיקרית והמועילה באמת היא התפילה. בני משפחה וחברים מסורים האוהבים את החולה באמת, צריכים לשים עיקר מגמתם לתהלים ולתפילה, כיון שזהו הכלי האמיתי להמשכת הרפואה הבטוחה והנכונה. כל הרפואות הינן ספק גדול וגם אינם בהישג יד, ולעומת זאת התפילה היא ה'צרי ומרפא' המכוון ביותר והמצוי ביותר.

וכך מלמדנו ה'רופא הגדול' בליקוטי מוהר"ן (ח"א, יד): "טוב ה' לכל, זה בחינת תפילה, שמאמין בה', שהקדוש ברוך הוא טוב לכל, הן לרפואה הן לפרנסה הן לכל הדברים. כשמאמין כך, בוודאי יהיה עיקר השתדלותו בתר קודשא בריך הוא, ולא ירדוף אחר תחבולות רבות. כי מי שאין מאמין בהקדוש ברוך הוא, צריך להשתדל אחר תחבולות רבות, למשל, כשצריך לרפואה צריך להשתדל אחר עשבים רבים, ולפעמים אלו עשבים הצריכים לו אינם בנמצא במדינתו והעשבים הנמצאים אינם טובים למכתו. אבל הקדוש ברוך הוא טוב לכל המכות לרפואתם, והוא בנמצא תמיד, כמו שכתוב מי כה' אלקינו בכל קראנו אליו."

התפילה היא אמונה (שם, ח"א ז), ואת עיקר ההשתדלות ברפואה יש לשים על התפילה והאמונה, שהם הם שורשי הרפואה האמיתיים. אפילו מי שימצא רפואות אמיתיות אסור לו לעשות מהסיבות וההשתדלות עיקר, אלא להאמין בה' ולפנות אליו בכל לב.

וכפי שרבינו הקדוש כותב במקום אחר (שם, סב): "ובטעויות

התקוה העצומה גם למי שנפל לזוהמת הנחש!

אם בגפו יבא בגפו יצא

ופירש רש"י: "מגיד שאם לא היה נשוי מתחלה, אין רבו מוסר לו שפחה כנענית להוליד ממנה עבדים".

מוהרנ"ת מבאר ביאור נפלא בסוד דין זה, ומוצא בכך חיזוק עצום.

וזה לשונו הזהב, בקיצור אמרים:

"בזה הפסוק 'בגפו יבוא' אנו רואין עצם ריבוי רחמנותו יתברך אפילו על הנופלים לעבדות גמור. כי זה שמכר את עצמו לעבד גמור פגם מאד מאד, ונמשך מאד אחר זוהמת הנחש שהוא בחינת עבדות, כי מכר את עצמו לעבד גמור. וכמבואר בדברי רבותינו זכרונם לברכה מגודל הפגם של העבד, כמו שאמרו רבותינו ז"ל 'אוזן שמעמה על הר סיני כי לי בני ישראל עבדים וכו' והלך וקנה אדון לעצמו' וכו'.

ומגודל ירידתו שירד מאד, התירה התורה לאדונו שימסור לו שפחה כנענית להוליד ממנה עבדים. והוא לכאורה תמיהה נשגבה: איך הותר בן ישראל בשפחה שהוא עוון חמור מאד מאד, כמו שהאריכו רבותינו זכרונם לברכה בעוצם העוון בלי שיעור רח"ל?

אך בזה אנו רואין עוצם ירידתו ונפילתו של זה הנמכר לעבד שירד כל כך לעבדות גמור עד שהותר בשפחה להוליד עבדים כנענים לאדונו, כמו שכתוב 'כי משנה שכר שכיר עבדך', כמו שאמרו רבותינו ז"ל. ואם כן, שירד כל כך לעבדות שהוא זוהמת הנחש, עד שהותר בשפחה. ואף על פי שירד כל כך זה העבד, אם כן יאמר האומר שהוא כבר הפקר גמור ואין לו שום תקוה עוד - לא כן הוא! כי אנו רואין רחמנותו יתברך העצום והמרובה בלי שיעור, שגם בהעבד יש כמה וכמה דינים ואזהרות שהזהירה התורה לרחם עליו הרבה ושלא להפקירו לגמרי חס ושלום. וזה אנו רואין במה שהזהירה התורה 'אם בגפו יבוא בגפו יצא', ואמרו רבותינו ז"ל 'ומובא בפירוש רש"י שאם אין לו אשה אסור למסור לו שפחה כנענית, רק אם בעל אשה הוא עליו נאמר 'אם אדוניו יתן לו אשה' שהאדון מותר למסור לו שפחה כנענית. ולכאורה הדבר תמוה מאד ואיפא מסתברא.

אך באמת דרכיו יתברך נשגבים מאד, כי אף על פי שנפל לעבדות גמור עד שהותר לו שפחה, אף על פי כן ה' יתברך חושב גם עליו לבל יהיה נדחה לגמרי חס ושלום, על כן לא הותר לו שפחה כי אם כשיש לו אשה כשרה בת ישראל, שאז אפילו אם ישא שפחה יש לו תקוה להתתקן, מאחר שכבר נתחבר בקדושה על ידי בת זוגו הכשרה שהיא מסטרא דאשה יראת ה'. כי זה ידוע שעיקר התיקון של הרחוקים הוא על ידי הבנים שמולידים בכשרות מבת ישראל, ועל כן אף על פי שיישא שפחה יש לו תקוה, כי כבר יש לו קשר וחבור ביראת ה' על ידי זיווגו בת ישראל שהיא מבחינת אשה יראת ה'. אבל 'אם בגפו יבוא בגפו יצא', דהיינו שאם אין לו אשה בת ישראל, 'בגפו יצא' ואסור למסור לו שפחה, כי היה נאבד לגמרי, מאחר שעדיין לא זכה לבחינת אשה יראת ה' שהיא בת ישראל, ואם היה נושא שפחה שהיא ההיפך ממש היה נאבד לגמרי, על כן 'אם בגפו יבוא בגפו יצא' ואסור למסור לו שפחה אף על פי שנפל לעבדות שהוא זוהמת הנחש" (ליקוטי הלכות, בכור במה טהורה ד, כו).

למעשה, איך שמחים?

שאלה:

ב"ה בשבת זו מברכים כבר חודש אדר, ובליל שישי הבעל"ט ייכנס אדר, ומשנכנס אדר מרבין בשמחה. ובכך, מדברים הרבה על שמחה, אבל אולי תוכלו לכתוב בקצרה: איך זוכים למעשה לשמחה?

תשובה:

אכן, ראוי מאד לענות על תשובתך. שכן, מדברים הרבה על שמחה, אך לפעמים יכולים לעבור גם שבעים שנה, מבלי שיזכה האדם לשמחה. וכל זאת למה? מפני שהרבה טועים לחשוב ש"שמחה" היא דבר שתלוי ב'מצב רוח' או ב'מוחין', וכשאין להם לא מצב רוח ולא מוחין, נראה להם שאי אפשר לשמח. וזהו שקר גמור! כי עיקר החכמה, הוא לדעת איך להחיות ולשמח את עצמו, דווקא כשעצובים ויבשים ושבורים.

ולכן, נחוץ מאד ללמוד ולחפש בספרי רבינו הקדוש עצות והנהגות ברורות ומעשיות, למען יידע כל אחד איך להחיות ולשמח את עצמו, למעשה ממש.

והנהגו בזה ב"ד להזכיר על קצה המזלג כמה נקודות חשובות ונחוצות, למעשה:

ראשית כל, יש לדעת ולזכור, שלהיות שמח זה לא 'לוקוסוס', אלא 'מצוה גדולה', וה' רוצה מאד שכל יהודי יהיה שמח, ולא יתן לעצבות להשתלט עליו.

שנית, צריך לדעת שטבע האדם נוטה להיות עצוב ולא שמח. וכמו שהאדם יש לו טבע, שאם אינו אוכל הוא נעשה רעב, הוא הדין ממש לגבי העצבות - הטבע של האדם הוא להיות עצוב, וכדי להיות שמח צריך פשוט להכריח את עצמו. וכלשון רבינו: "כי טבע האדם למשוך עצמו למרה שחורה ועצבות, מחמת פגעי ומקרי הזמן, וכל אדם מלא יסורים. על כן צריך להכריח את עצמו בכח גדול להיות בשמחה תמיד, ולשמח את עצמו בכל אשר יוכל" (ליקוטי מוהר"ן תניינא, כד).

וכיצד באמת מתחזקים להיות שמח?

יש בזה שני שלבים: שלב ראשון, במח. ושלב שני, למעשה.

השלב הראשון הוא: להכניס היטב היטב במח, ולדעת בדיעה ברורה, שיש לנו במה לשמוח!

משל למה הדבר דומה: למי שזכה בפיס בסכום עצום של כסף - אם רוצים שישמח בזה, חייבים ראשית כל להתקשר אליו ולהודיע לו שהוא זכה בפיס... שכן, כל זמן שלא יידע מהזכייה שזכה, לעולם לא יהיה שמח, גם אם במציאות הוא עשיר מופלג. וה"ה אצל כל יהודי; ראשית כל יש להודיעו עד כמה הוא מאושר בזה שהוא יהודי, ושהוא מקיים כל כך הרבה מצוות בכל יום.

הן על כך מוקדשת רוב ככל 'תורת ההתחזקות' - לשרש מהאדם את כל הטעויות הגורמות לו להיות עצוב, ולשכנע אותו עד כמה העצבות לא נכונה, ועד כמה ראוי לו באמת לשמוח ולעלות בכל עוז.

זהו שלב ראשון. ורק אחרי שעברנו את השלב הזה, והיהודי

משוכנע ובטוח שיש לו במה לשמוח, אנחנו יכולים לעבור לשלב השני, שהוא: "לשמח בפועל". לא רק לדעת שצריך וראוי להיות שמח, אלא גם לשמוח בפשיטות, שזה העיקר! כי לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה.

וכיצד עושים זאת? איזה פעולות יכול אדם לעשות כדי שירגיש את השמחה?

הן על כך מצאנו כמה דרכים נפלאים בספרי רבינו הקדוש, ונזכיר אותם בקיצור נמרץ:

א. עצה נפלאה: לעשות את עצמו כאילו הוא שמח. דהיינו, שגם אם רואה שאינו 'מרגיש' שום שמחה, אעפ"כ לא יעשה פרצוף של אדם עצוב ושבור, אלא ימרח חיך על שפתיו, ויעשה פנים שמחות, כאילו הוא שמח. וזה יעזור לו מאד לא להימשך אחר העצבות שבלבו, ועם הזמן ירגיש שמחה גדולה. וכמו שכתב מוהרנ"ת לבנו: "והעיקר 'מאכן זיך פרייליך', אף על פי שאינו באמת, על כל פנים יעשה עצמו כאילו הוא שמח, ועל ידי זה יזכה באמת לשמחה" (עלים לתרופה, קיז).

ב. עוד עצה נפלאה: להרגיל את עצמו לנגן בינו לבין עצמו ניגונים שמחים [לא ניגונים של עצבות ומרה שחורה, של זמרי זמנינו...]. כי קול הנגינה מביא שמחה בלב, ומרפא את האדם מהחיצים של העצבות והמרה שחורה (מבואר בשיחות הר"ן, ובליקוטי הלכות פ"ג ג. ע"פ המעשה מז' בעטלערס).

ג. ועתה, שימו לב לעצה נפלאה ביותר, שכל מי שירגיל את עצמו לזה, בודאי יזכה להרגיש שמחה גדולה בלבו, והיא: לדבר דיבורי שמחה בפה!

וכמו שרבינו מספר לנו על התם הקדוש, שאחרי שהיה גומר לעשות איזה נעל "היה לוקח המנעל בידו והיה משבח אותו מאד, והיה מתענג מאד ממנו, והיה אומר: אשתי כמה יפה ונפלא המנעל הזה! כמה מתוק המנעל הזה! כמה מנעל של דבש וצוקער המנעל הזה!" (ספרי מעשיות, מעשה מחכם ותם).

ומה"תם" הזה, צריך כל אחד ללמוד, שכשהוא גומר לעשות איזה דבר טוב. כגון, כשהוא גומר להתפלל תפילת שחרית / מנחה / מעריב, וכן כשהוא גומר ללמוד איזה סדר-לימוד ארוך או קצר - שייקח את התפילה או את הסדר הזה, ויתחיל לשבח אותו מאד ולהתענג ממנו, ולהגיד בפה מלא: כמה יפה ונפלא התפילה הזאת שהתפללתי / הסדר הזה שלמדתי! כמה מתוקה התפילה / הסדר הזה! כמה תפילה של דבש וסוכר היא התפילה הזאת!

וגם אם יעלו לו מחשבות בראש: הרי התפילה / הסדר, בכלל לא היה כל כך מוצלח, כי לא התפללתי / למדתי כמו שצריך, רק בקושי אמרתי כמה מילים בכוונה, ובקושי למדתי קצת? - שלא יתבלבל, רק ישמח עם מעט הטוב, כמנהגו של התם, כמסופר שם.

ודבר פשוט הוא שכל בחור ואברך שיקבל על עצמו, להגיד בפה מלא אחרי כל תפילה ואחרי כל סדר לימוד, דברי שבח והודאה להש"י, ודברי שבח והערכה "כמה מתוק ונאה ונפלא היום הזה שהייתי בישיבה, ולא התסובבתי ברחוב" וכו' וכו' - בודאי יזכה עם הזמן להרגיש שמחה גדולה, ולזכות לכל מה שזכה התם הקדוש, אמנן ואמן.

פנינים מאירים וחיידושים מהזרמים מלוקטים מספרי גדולי הצדיקים ז"ע מתוך רשימותיו של הגר"ם שכטער שליט"א אשר ציין ורשם לפניו לזיכרון.

לקט ספרי"ם

פרשת משפטים

חולי חיצוני ניתן רשות לרופאים וחולי פנימי ה' ירפא

ורפא ירפא (שמות כא, ט), לאות שנתן רשות לרופאים לרפא המכות והפצעים שיראו בחוץ. רק כל חלי שהוא בפנים בגוף ביד השם לרפאות. וכן כתוב (איוב ה, יח) כי הוא יכאיב ויחבש. (אבן עזרא שמות כא, ט).

עבודות מגדולי ישראל רבי אברהם ב"ר מאיר - אבן עזרא את ד עמוד לד מב-53

עד היכן עיניו הדין

אם ענה תענה (שמות כב, כב), כבר היה רבי ישמעאל ורבי שמעון יוצאין ליהרג אמר לו רבי שמעון לרבי ישמעאל רבי לבי יוצא שאינו יודע על מה אני נהרג. אמר לו רבי ישמעאל לרבי שמעון מימיך בא אדם אצלך לדין או לשאלה ועכבתו עד שתהא שותה כוסך ונוטל סנדלך או עוטף טליתך אמרה תורה אם ענה תענה אחד עינוי מרובה ואחד עינוי מועט. אמר לו ניחמתני רבי. (בריתא דרבי ישמעאל)

תורת המדות עמוד סח לא-5

התורה נקבעה לפי זמן חז"ל

שלא היה בזיון להסיר הטלית רק בזמן חז"ל שהיה הדרך ללכת עם טלית כל היום, מה שאין כן בזמן הזה שאין לובשים הטלית כל היום אין בזיון להסירו, מכל מקום כיון שבזמניהם היה הדבר לבזיון והתירו הדבר אין להחמיר גם בזמן הזה. אמנם במשנה ברורה (שם סק"י) הביא **השגאון רבי עקיבא איגר** מפקפק בזה.

ובשולחן ערוך הרב בהלכות יום טוב (סי' תצט ק"א סק"ג) כתב מטעם זה להתיר למלוח בשר על גבי עור ביום טוב, לפי שבזמן חז"ל היה הדרך לעשות כן תמיד ולא היה ניכר שעושה כן לצורך תיקון העור שאסור משום מעבד, ולכן אף שבזמן הזה מוכח שלצורך תיקון העור עושה כן אין להחמיר, שלא חילקו חכמים בין זמן לזמן ולגמרי התירו מליחה על גבי העור ביום טוב.

כעין זה שמעתי **מא"ז בעל הקנה בושם** ז"ל שאם היו קובעים חז"ל תקנותיהם בזמן הזה יתכן שהיו אוסרים לבנות מקוה יפה מחופה בשייש כמו שלנו, שהרי אסרו כמה גזירות במקוואות משום גזירת מרחצאות, ומקוואות שלנו דומים בהרבה למרחצאות, ומכל מקום כיון שלא אסרו חז"ל אין לנו לחדש איסורים חדשים. ומטעם זה אמר לי שלדעתו אין איסור לשתות חלב סויה עם בשר משום מראית עין, דכיון שלא אסרו חז"ל חלב סויה מראית עין והיא דבר חדש אין בידינו לאסרו, אלא שהחכם עיניו בראשו ואינו עושה דבר התמוה.

בפרשתינו נאמר 'ובשר בשדה טריפה לא תאכלו', ומפסק זה נלמד איסור אכילת בשר טריפות, ואמרו חז"ל י"ח טריפות נאמרו לו למשה מסיני, שבאלו י"ח מחלות אין הבהמה יכולה לחיות י"ב חודש, שבמשך מעגל השנה לא תשרוד ותמות (חולין מב.).

וכתב **החזון איש** (י"ד סי' ה סק"ג): מעשים בכל יום בזמנינו שמתחילים הרופאים ומתפרא החולה וחי חיים שלמים וקיימים, ואין לתמוה על זה, דבאמת נראה שברא הקב"ה רפואות אף לטריפות, שיש כמה סגולות בעולם שיכולים עמהם גם להחיות מתים, אלא שלא נתגלו הסגולות והרפואות בכל דור ודור ובכל מקום ומקום, ויש אשר נתגלו וחזרו ונשכחו, והכל ערוך ומסודר מאת הבורא ברוך הוא בראשית הבריאה, ונמסר לחכמים לקבוע הטריפות על פי רוח קדשם שהופיע עליהם, והיה צריך להיקבע דיני הטריפות לדורות בבי' האלפים תורה, כפי מה שהיו בעת ההיא, ולכן נקבעו הטריפות כפי השגחתו יתברך בזמן ההוא, ואין לנו תורה חדשה אחריהם. ע"כ.

כעין דבר זה מציינו גם **במגן אברהם בהלכות ציצית** (י"ג סי' ק"ט) לגבי מי שנודע לו בשבת כשהוא בכרמלית שהטלית שעליו פסול, שנפסק שאין צריך להסירו מעליו עד שיגיע לביתו, דגנאי הוא להפשיט טליתו בשוק, וגדול כבוד הבריות שדוחה איסור דרבנן. והוסיף המגן אברהם, שהגם

פרי הגפן שהרי אם בירך על ענבים בורא פרי הגפן יצא לכל השיטות, ואילו אם בירך על יין בורא פרי העץ תלוי במחלוקת הפוסקים אם יצא (עי' סי' רח ס"ו ומשנ"ב שם סק"ע).

הכרעת הפוסקים ביין קרוש

בספר **אגרות ורשימות קהלות יעקב** (אגרת יח) כתב בפשיטות על מיץ ענבים שמבשלים אותם ומערבים אותו עם סוכר ותערובת זה נקפא, שזה בכלל יין, כי גם יין הנאכל בתורת אוכל נחשב יין, ואילו **בשו"ת שבט הלוי** (ח"ט סי' לו) כתב דהדבר נוטה שלא לברך בורא פרי הגפן על מין ארטיק העשוי מין שמקפאים אותו ואחר כך מוצצים ומלקקים אותו, ומשמע שם דעתו לברך שהכל.

ובשו"ת שרגא מאיר (ח"ג סי' לב) האריך בזה, והעלה שיש קרוש להרבה שיטות ראשונים אינו לא בתורת משקה ולא בתורת אוכל, ואי אפשר לקדש עליו וברכתו שהכל. והחמיר ביותר, שאפילו אם נקפא וחזר ונימוח, לומר שנשתנה לגרעיותו, ועל כן כתב שלכתחילה יש להדר לקדש רק על יין שלא נקדש מעולם. ע"כ. ולשיטתו מי שמקדש על יין ברד צריך לחשב שיהיה שיעור רביעית נוזל בתוך הכוס.

הנהגה למעשה

למעשה נראה כיון שיש בזה מחלוקת גדולי

מה מברכים על יין קפוא

יין נסך (סי' קכג סי"ה) דין שנקרש אינו נאסר במגע עכו"ם, ומקור הדברים הוא **מתוספות פסחים** (ד: ד"ה אפילו) **ומשנה בטהרות** (פ"ג מ"ב) דין קרוש אין עליו שם משקה ואינו מקבל טומאה. וכיון שנאבד ממנו שם משקה יש לומר שנאבד ממנו גם מעלת ברכת בורא פרי הגפן ונשתנה לגרעיותא לברך עליו שהכל.

השיטות שמברכים העץ

הפרי מגדים בפתחה להלכות ברכות (אות יא התנאי הב') כותב: אני מסופק יין הקרוש בקור מה מברך, אם 'פרי הגפן' או 'פרי העץ'. וציין לדברים **הרמב"ם** בהלכות טומאת אוכלין (פ"א ה"ט ופ"ט ה"א ב) שיש קרוש אינו מקבל טומאה ואין עליו שם משקה. - ומבואר דלדעתו ודאי נשאר עליו שם פרי גם בהיותו קרוש, ואין מברכים עליו 'שהכל' אלא 'בורא פרי', דזה לא נחשב כנשתנה לגרעיותא שאין זה שינוי משמעותי שברגע קט הוא חוזר ונימוח וחוזר להיות יין כראוי. ואפשר דגם המהר"ק הנ"ל מודה לזה, שהוא לא דיבר רק בענבים שנשתבלו ונעשה עב על ידי הבישול שלעולם לא חזרו לקדמותו, מה שאין כן בזה שהיין חוזר לקדמותו.

וספקו של הפרי מגדים הוא, האם גם בעודו קרוש יש לו המעלה והחשיבות של יין לברך עליו בנוסח הברכה הפרטי 'הגפן', או שמאחר שאין על זה שם משקה אין בזה החשיבות של יין כשם שאינו מקבל טומאה ואינו אסור במגע גוי, ולכן ברכתו 'העץ' כברכת ענבים מרוסקים.

השיטות שמברכים בורא פרי הגפן

הכף החיים (סק"ה) מביא בשם **בית יהודה** (א"ח סי' סא) שמברכים על יין מבושל שנתעבה ונעשה אוכל בורא פרי הגפן. וטעמו כי גם יין שנקרש יש עליו תורת יין ולא נאבד ממנו מעלת יין בקרישתו, ויש להביא ראיה לזה ממה שדן **הגמרא בסוכה** (יב.) על יין קרוש לזה משניר אם מותר לסכך בו, והגמרא קורא לזה 'יין'. וכן מבואר **בתוספות יומא** (ע"ג) שיש קרוש הבא משניר הוא בכלל יין. וכן מבואר **בגמרא מנחות** (כא. ובתוס' שם ד"ה דם) דדם קרוש שקפאו בחמה הגם שאינו ראוי לזריקה חייב כרת על אכילתו כדם גמור. וכן מובא עוד **בגמרא מנחות** (ע"ח) ששמן קרוש כשר למזבח. ואם כן כל שכן שיש קרוש נקרא יין, כפי שכתב **החתם סופר בתשובה** (ח"א סי' מה) בזה הלשון: 'הרי הדבר ידוע שהיין הוא יותר משקה משמן ודבש (כמבואר במנחות לא), ואם שמן ודבש כל כך חשובים שלא פקע שם משקה מינייהו אפילו בהיותם קרושים, מכל שכן היין שהוא משקה יותר חשוב'.

וכן האריך **האגרות משה** (ח"ב י"ד סי' כא) לבאר ששמן ויין קרושים, הגם שכל זמן שהם קרושים אין עליהם שם משקה לגבי קבלת טומאה ולגבי יין נסך, מכל מקום לא נשתנה לדבר אחר ומציאות אחרת, ויש עליהם שם יין.

וגם לשיטת הפרי מגדים הנ"ל שהיא ספק העץ ספק הגפן, נראה דמספק יש לברך 'בורא

ברכת משקה היוצא מענבים

חז"ל קבעו נוסח ברכה מיוחדת על היין 'בורא פרי הגפן', לפי שיש לו חשיבות מיוחדת שמשמח לבב אנוש (ברכות לה). והנה מלבד עצם החידוש שיש בזה שקבעו חז"ל נוסח ברכה מיוחדת 'הגפן' על שם המין הפרטי, עוד יש בזה חידוש דין שאין היין מאבד מעלת פרי במה שנסחט, ומברכים עליו 'פרי הגפן' ולא 'הגפן' סתם. דאילו כל הפירות מאבדים את חשיבות הפרי על ידי חסיטתם, ומברכים על המשקה היוצא מהם 'שהכל', ורק שמן ויין אין מאבדים מעלת הפרי על ידי חסיטתם, שהם משקים חשובים ונקראים בתורה 'תירוש ויצהר', ועיקר הפרי נטעוהו לשם כך. ולכן מברכים על שמן בורא פרי העץ (באופן שאין השתייה מזקת כמבואר בס"ר רב ט"ו) ועל היין בורא פרי הגפן (שוע"ר סי' רב ט"ו).

ענבים מרוסקים

מטעם זה נראה שמברכים בורא פרי העץ על ענבים מרוסקים בכללם גם אם נאבד מהם תואר פרי, שהרי אף בהיותו משקה אינו מאבד שם פרי, וכל שכן כשתומען. ואף שאין ניכר עליו צורת ענב, עצם צורתו כפי שהוא יש לו תואר פרי. וכן משמע ממה שפסק **בסדר ברכת הנהנין** להשולחן ערוך הרב (פ"ה ה"ט) שהמוצץ פירות בפיו מברך עליהם שהכל, פרט לזיתים וענבים שמברכים על מציצתם בורא פרי העץ, שמשקה היוצא מהם חשובים פרי (ועי' משנ"ב סי' רג שהביא מחלוקת בשאר פירות). וכן מובא **בגמרא** (ג:) דלישטת רבי אליעזר מברכים על יין חי בורא פרי העץ לפי שלא הגיע עדיין למעלת יין שאינו ראוי כל כך לשתייה, אבל נשאר עליו עדיין שם פרי. כך נראה לי, **ובספרי אחרוני זמנינו** ראיתי שיש שכתבו לברך שהכל ויש שכתבו לברך העץ (עי' פס"ת תע"ד בנין שלום עמוד עג, בנתיבות ההלכה עמוד 319 ועוד).

יין קפוא

יש להסתפק איזה ברכה מברכים על קרטיב מיץ ענבים, והיא, שממלאים מיץ ענבים בכוסית קטנה ומקפאים אותו במקפא, וזה משמש כממתק קרח לילדים. ובספרי האחרונים מצאתי שיש ג' שיטות מה מברכים על יין קפוא: שהכל, העץ, הגפן. וכדלהלן.

השיטות שמברכים שהכל

החיד"א ברכי יוסף (סי' רב אות ב) כותב שיש לברך על אירופי שהוא מיץ ענבים שנקפא שהכל. וכן פסק **הבן איש חי** (ש"א מסות י) 'אירופי' שהוא מיץ ענבים שנקפאו וקורים אותו בערבי דב"ס מברך עליו שהכל'. וטעמו דין שנקפאו אבדו חשיבות היין ונשתנו לגרעיותא, והיו כעין פירות הנאכלים חיים שנתבלו שאבדו מעלתם וחשיבותם ומברכים עליהם שהכל. וכן פסק **בשו"ת מהר"ק** (שורש מג) על ענבים שמבשלים אותם עד שנעשים עבים שמברכים עליהם שהכל, וביאר, שאין לך נשתנה גדול מזה שהרי אין עליו תואר ענבים כלל.

וכדמות ראיה יש לזה ממה שפסק **בהלכות**

ועל למוד הפוסקים הזוהר מאד מאד ביותר מפל הלמודים... והוא תקון גדול מאד מאד... ואמר, שכל איש ישראלי מחיב ללמד בכל יום ויום 'פוסקים' ולא יעבר.

בע"ה ניתן לשמוע שיעור בעמוד היומי מידי יום בשלוחה 433 בקול אנ"ש

פי שמי בקרבנו

רבי יצחק בן מוהרנ"ת (י)

כבוד שולחן שבת

פעם ישב ר' יצחק בשבת קודש אצל שולחן אביו מוהרנ"ת ז"ל, ונשען בידו על השולחן, אמר לו מוהרנ"ת: בשבת יושבים ישר = "שבת יוצט מען גלייך" (אבניה ברזל, וכן בשיש"ק ח"א סי' תשט"ו).

אם תהיה לך סבלנות – תמצא!

מעשה שהיה בעת ששהה ר' יצחק אצל אביו בברסלב, שנאבד לו סכום כסף ולא הועילו כל החיפושים. הכסף לא היה שייך לר' יצחק רק לבית הדואר שניהל בעיר טולטשין, ור' יצחק נעצב מאד מזה, ובלית ברירה הלך לביתו בלא הכסף. גם לאביו מוהרנ"ת כאב הדבר מאוד, אמנם ממשו הנאמן של מוהרנ"ת ה"ה רבי נחמן מטולטשין שהיה ידוע לאיש מיושב מאד, הלך וחיפש בכל מקום ובכל פינה, ובדק גם במקום זריקת האשפה, וחיפש ובדק הרבה בסבלנות מרובה, עד שמצא את הכסף, וכשהביא את האבידה למוהרנ"ת ז"ל שיבח מאד את מדת הסבלנות שלו (שיש"ק ח"ב סי' תקצ"ד).

"מאליך תבין צערי כאותה השעה"

ומעשה זה נזכר בעלים לתרופה באריכות, ונעתיק מעט מלשונו:

"יום א' ויקרא, תקצ"ט ברסלב. אהובי בני חביבי בוא וראה נפלאות ה' וחסדיו בכל עת ורגע, ביושבי על השולחן היום הגיע השליח מאתך עם הבורה שנאבד הסך מאתך בבית, ותיכף שאלתי כל בני הבית ואין משיב דבר, ומאליך תבין צערי באותה השעה, מאד בלבב את דעתי כי הבנתי צערך היטב, ואתה ידעת ריבוי התלאות מכמה אנשים שמספרים צערם לפני המכבידים על לבי עד אשר כמעט כשל כח הסבל.

"כל מה דעביד רחמנא לטב עביד"

אך כבר הקדמתי לך שאי אפשר לסבול כל מה שעובר על האדם בכל יום כי אם על ידי דרכי השיחות שהבננו ממנו ז"ל, והשם יתברך היטב חסדו עמי שנתחזקתי והאמנתי שהכל לטובה, ונזכרתי עוד הפעם שצריכין לילך בפשיטות בתמימות לקיים מה שאמרו רבותינו ז"ל לעולם יהא אדם רגיל לומר כל מה דעביד רחמנא לטב עביד.

"נפלאות ה' וחסדו בכל עת"

בתוך כך נתעורר מוסר כתב זה ידידינו ר' נחמן נ"י וחיפש וביקש בתוך האשפה עד שמצא האבידה והביאה אלי בשעה קלה, ואני לא ציויתי על זה כלל, ותהילה לא-ל קיים מצות השבת אבידה בשלימות, ור' גרשון נ"י וכל האנשים אשר בביתי כולם עמדו משתומם, המה ראו כן תמהו מגודל החסד אשר הוא יתברך מפליא בכל עת, עתה בני חביבי ראה והבן והבט נפלאות ה' וחסדו בכל עת.

צעד האבידה מחמת ריבוי העצבות

ותרגיל עצמך להתחזק באמונה בכל עת שכל מה שעובר על האדם הכל לטובה, וכאשר כבר דיברנו בזה הרבה. ויותר מזה צריכין להתחזק בעצמו, כי אי אפשר לבאר הכל בפירוש. ועיקר הבחירה הוא מההעלמה, מה שמניחין בכל עת את האדם לנסיון בכל דבר, והעיקר על ידי ההעלמה, כי אם היה רואה כוונת השם יתברך בכל עת לא היו שם נסיון כלל. על כן אהובי בני, למען השם חזק ואמץ ושמן נפשך מאד, בפרט מה שהיית פה כמה ימים על ידי שבירת מניעות שזה עיקר המעלה, וידעתי שכל מה שעבר עליך מצער האבידה הכל היה רק על ידי ריבוי העצבות והמרה שחורה שלא התגברת לגרש מאתך, אבל השם יתברך ברחמי חמל ואף על פי כן הקיל מעליך ומעלי עד שנמצאה האבידה.

חזק ואמץ

עתה חזק ואמץ ובטח בה' כי לא יעזוב אותך לעולם, ובכל הדברים שבעולם מגדול ועד קטן, בכלום יהיה חסדו עמך בכל יום ובכל עת ובכל שעה לתומך ולסעדך לחזקך, באופן שנזכה להתקרב אליו יתברך בכל עת, עדי תזכה להיות כרצונו יתברך לנצח וכו' דברי אביך, נתן מברסלב (סי' רע"ז).

ירוסלבסקי ז"ל אומר: ברוסיה היו רק צריכים לתפוס את האיש כדי להגלותו לסיביר, את העילה לכך ימצאו אחר כך, יערכו לו משפט רשמי, וישלחו אותו לסיביר... הרומאים תפסו את רב ואמרו לו: למי אתה משתייך? ענה להם רב: 'אני שייך לאנשי שר העיר ששמו סופיינוס'. המתנכלים נבהלו מתשובתו, כי לא ידעו שעלה במצודתם יהודי שיש לו קשרים עם השר הנכבד, ומיד שחררו אותו. הם פנו ממנו, והוא הלך לשלום. לעת ערב באו הרומאים הללו לפני השר סופיינוס, אמרו לו: עד מתי יהיו לך קשרי ידידות עם היהודים האלה? אמר להם: מדוע אתם אומרים לי כך? סיפרו לו שהם פגעו ביהודי ושאלו אותו למי אתה וענה שהוא שייך לאנשיך. שאל אותם סופיינוס: ומה עשיתם לו? אמרו לו: שלחנו אותו לשלום. אמר להם סופיינוס: טוב עשיתם, כי אף על פי שדיבר שקר, אבל עם כל זה מאחר שהגדיל והאדיר את שמי, היתלת ולתקראות על שמי, על זה גופא הייתם צריכים להניחו לחיים ולשלום.

ומסיים על זה הירושלמי: "ומה מי שהוא נתלה בבשר ודם ניצול, מי שהוא נתלה בהקב"ה לא כל שכן".

ועוד סיפרו שם בירושלמי:

עובדא היתה בדיין ושופט אחד שהיה שמו '**אלכסנדרוס**', שבא לפניו דיון על שודד אחד. שאל השופט את השודד: מה שמך? ענה לו השודד: 'אלכסנדרוס'. ענה השופט ואמר: מן הראוי שאלכסנדר אחד יפטור את השני שהוא כשמו.

וסיום דברי הירושלמי: "ומה אם מי ששמו כשם של בשר ודם הוא ניצול, מי ששמו כשמו של הקדוש ברוך הוא על אחת כמה וכמה. הדא הוא דכתיב כל אִשְׁר יִקְרָא בְּשֵׁם ה' יִמְלֹט".

דוד המלך ע"ה אמר בתהלים (סג ה'): 'כִּן אֶכְרֶךְ בְּחַיִּי, בְּשִׁמְךָ אֶשָּׂא כְּפִי, וּפִירַשׁ רִשִׁי'. בשמך אשא כפי - להתפלל ולהלל. ע"כ. ולפי הדברים האמורים לעיל נמצא שכונות דוד המלך היתה לעורר זכות זו שבהיות ששם ה' משותף בכל יהודי, לפיכך הוא נושא כף למרום להתפלל ולהלל לישועה, כי זכות זו ששם ה' משותף בשמנו גדול כוחה לפעול ישועה עבורנו.

והנה לאחר פסוק זה נאמר בתהלים: 'כְּמוֹ חֶלֶב וְדָשֵׁן תִּשְׂבַּע נֶפְשִׁי וְשִׁפְתַי יִרְנְנוּ הֵלֵל פִּי', כלומר, עצם העובדה ששם ה' משותף בשמנו - גורם לנו שמחה והנאה אדירה כמו חלב ודשן, ואז שפתותינו מרגנות הלולים להקב"ה ששחר בנו מכל העמים ושיתף שמו בקרבנו, שבזכות זה אנו יכולים לגשת לפצוח פינו בתפילות והודאות לשמו הגדול הקדוש, ובשם ה' נעשה ונצליח.

כך גם גילה רבינו הקדוש שכל המחלות הם מחוסר שמחה, וכלשון קדשו (לקו"מ ח"ב ז'): "וכל החולאת הבאין על האדם כולם באין רק מקלקול השמחה. והשמחה הוא רפואה גדולה". ורבי נתן מלמדנו שהתהלים הם שורש השמחה, וכדבריו (בלקוטי הלכות, נפילת אפים ד-ו): "עיקר המלחמה של דוד היה רק לשבר העצבות ולזכות לשמחה שזהו בחינת עשרה מיני נגינה שהמשיך דוד בעולם על ידי ספר תהלים שכלול מכל העשרה מיני נגינה שהם בחינת שמחה".

ניקח בעיקר את התרופה העיקרית והבטוחה, לקיים בנו "בורא גיב שפתיים. שלום שלום לרחוק ולקרוב, אמר ה' ורפאתיו".

בתחילת כניסתם של ישראל לארץ הקודש, לאחר שכבשו את העיר 'יריחו', המשיכו לדרכם ובאו על העיר 'עי', אך אז החזירו יושבי העיר עי מלחמה השערה, והתגברו הגויים והפילו מישראל שלושים ושהה לוחמים, ומסופר על כך בבניא (יהושע ז ה'): וַיִּמָּסוּ לַבָּב הָעָם וַיְהִי לַמַּיִם, וַיִּקְרַע יְהוֹשֻׁעַ שִׁמְלָתוֹ וַיִּפֹּל עַל פְּנֵי אַרְצָהּ לִפְנֵי אַרְוֹן ה' עַד הָעֶרֶב הוּא וַזְּקַנֵּי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עִפְרָעַר עַל רֹאשָׁם.

ומביא הכתוב את תפילתו של יהושע, וכך נאמר בסיום התפילה: וַיִּשְׁמְעוּ הַכְּנַעֲנִי וְכָל יִשְׂבֵי הָאָרֶץ וַנִּסְבּוּ עֲלֵינוּ וְהִכְרִיתוּ אֶת שִׁמְנוֹ מִן הָאָרֶץ וְמָה תַעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל (שם פסוק ט), ופירש הירושלמי (תענית פ"ב ה"ד): 'שהוא משותף בנו', כלומר, ששם ה' משותף בישראל, ואם יאבדו ישראל יהיה בכך כביכול אבידה לשמים.

ואכן מיד נענה ה' ואמר ליהושע: קָם לָךְ לְמָה זֶה אַתָּה נָפַל עַל פְּנֵיךְ (שם פסוק י). ופירש הירושלמי שם, שעמדה וקמה לו תפילתו שהזכיר לפני הקב"ה שעם ישראל משותפים בשמו, והועילו דבריו אלו להציל ולהושיע את ישראל.

וזה לשון הירושלמי שם: "אמר רבן שמעון בן לקיש בשם רבי ינאי, שיתף הקדוש ברוך הוא שמו הגדול בישראל. משל למלך שהיה לו מפתח של תיבה קטנה שמניחים בה גנזי כתבים ושאר שכיות חמדה, אמר המלך: 'אם אני מניחה כמות שהיא עלולה להיאבד, אלא הריני עושה לה שלשלת, שאם אבדה, השלשלת תהא מוכחת עליה'. כך אמר הקדוש ברוך הוא: אם מניח אני את ישראל כמות שהם, ונבלעין ה' בין העכו"ם אלא הרי אני משתף שמי הגדול בהם, והן חיים".

ובמקום אחר אמרו בתלמוד ירושלמי (ברכות פ"ט ה"א) שאם יש לאדם איזה פטרון בשר ודם, ובאה על האדם צרה, ממחר האדם לבית הפטרון, אך אינו רשאי להיכנס אליו מיד, אלא בא ועמד לו על פתחו של פטרונו וקורא לעבדו או לנב ביתו, והוא אומר איש פלוני נעמד על פתח חצירך, ולפעמים מאשר הפטרון להניסו ולפעמים אינו מניחו להיכנס. ומסיים הירושלמי: אבל הקדוש ברוך הוא אינו כן, אם בא על אדם צרה לא יצווח לא למיכאל ולא לגבריאל, אלא לי יצווח, ואני עונה לו מיד.

ותכתוב שם שעל זה נאמר הכתוב: כל אִשְׁר יִקְרָא בְּשֵׁם ה' יִמְלֹט (ויאל גה).

והביאו על זה בירושלמי:

מעשה היה **ברב** שעלה מחמת לבטריה, פגעו בו הרומאים ורצו להתנכל אליו [לא היתה להם סיבה אחרת מלבד שנאת ישראל, כמו שהיה **רבי משה**

המשך מעמוד א'

נפלאה מהאמור בפרשתנו: "ועל כן, על ידי זה - כלומר, על ידי אמירת תהלים והבטחון שהם מביאים בלב האומרו - נתרפא החולה. כמו שכתוב 'אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונקה', וזה בחינת יוצא חוטר מגזע ישי הנאמר על משיח שהוא דוד בחינת רוח אפינו משיח ה'" (שם). כשיש לו לחולה משענת על הקב"ה והוא נשען עליו בבטחון והמשך על ידי אמירת תהלים, היא שגורמת שהחולה יריא ויקום ויתהלך בחוץ בבטחון שלמה.

אמירת תהלים גם מסוגלת לרפואה מכיון שכידוע "אין יסורים בלא עוון" (שבת נה), ולעומת זאת אמירת תהלים מסוגלת לתשובה (לקו"מ ח"ב ע"ג) שבודאי תסיר את היסורים והחולאים.